

Asia: VN/29126/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne hallituksen esitysluonnoksesta ja asetusluonnoksista lausuntokoosteen laatimista varten

Westenergy Oy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta siihen liittyvine asetuksineen ja esittää seuraavat yleiset kommentit.

On huolestuttavaa, ettei ympäristönsuojelulain päivityksen valmistelussa ole otettu huomioon teollisuuspäästädirektiivin voimaantulon jälkeen EU:ssa käynnistettyjä sääntelyn keventämistoimia, jotka koskettavat useita direktiivin kohtia. Vaikka nämä muutokset eivät ole vielä voimassa EU-tasolla, olisi vähintään perusteltua olla toimeenpanematta todennäköisesti vanhentuvia teollisuuspäästädirektiivin kohtia vaan sen sijaan täydentää kansallista toimeenpanoa näiltä osin, kun EU-tason Omnibus-muutokset on saatettu voimaan. Tämä vähentäisi toiminnanharjoittajien kohtaamaa epävarmuutta ja tarpeetonta sääntelytaakkaa huomattavasti verrattuna nyt esitettyyn menettelytapaan.

On lisäksi todettava, että esitetyt muutokset lakiin ja sen alaisiin asetuksiin edustavat useilta osin hyvin tiukkaa tulkintaa direktiivistä, mikä poikkeaa huomattavasti aiemmasta kansallisesta lähestymistavasta riittävän ympäristönsuojelun tason varmistamiseen. Lain jatkovalmistelua tulisi harjoittaa EU:ssa käynnissä olevan yksinkertaistamisen, ei tarpeettoman suomalaisia toiminnanharjoittajia yhteismarkkinalla epäedulliseen asemaan asettavan monimutkaistamisen kautta.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 5–67 § sekä niiden perusteluihin

Lain 67§ on esitetty vaatimus ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä vähintään yhtä tehokkaasti kuin erillisessä jätevedenpuhdistamossa jätevesiä viemäriin johdettaessa. Luonnoksessa ei ole esitetty selkeää näkemystä siitä, miten nykyisellään suomalaisessa teollisuudessa tyyppilinen

teollisuusjäteveden käsittely kunnallisessa jätevedenpuhdistusjärjestelmässä huomioidaan säännöstä tulkittaessa. Katsomme, että tähän asti voimassa ollut käytäntö varmistaa riittävä puhdistustaso kunnallisten laitosten ja toiminnanharjoittajien välisten teollisuusjätevesisopimusten kautta tulee säilyttää ja vahvistaa laissa. Muutoin tuloksena voi olla tarve toteuttaa ympäristönsuojelun kannalta tarpeettomia ja kalliita ylimääräisiä puhdistuslaitoksia.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälisiin 72–82 a § sekä niiden perusteluihin (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

Westenergy Oy katsoo, että lain 72§ esitetyt ympäristötehokkuuden eri arvot tulee sitoa laitosten normaaleihin toimintaolosuhteisiin, jotta voidaan huomioida teollisille laitoksille ominaiset yksittäiset, kertaluontoiset poikkeustilanteet. Lain 74§:ssä on useita merkittäviä ongelmia. Siinä on esitetty mahdolliseksi ulottaa lupamääräykset koskemaan ympäristötehokkuuden vertailuarvoja, mikä sotii 72§:n määritelmää vastaan. Pykälässä on myös säädetty direktiivistä poiketen erilaisista materiaalitehokkuutta koskevista velvoitteista. Vaikka kannammekin huolta materiaalitehokkuuden parantamisesta, on ympäristönsuojelulaki huono väline tällaisten velvoitteiden edistämiseen määräystasolla ja siksi tulisi pitäytyä direktiivin vaatimuksissa. Ympäristöjärjestelmää koskevat säännökset ovat epäselviä esimerkiksi sen suhteen, tuleeko järjestelmät toteuttaa yksikkötasolla vai voivatko ne koskea esimerkiksi kokonaisen yrityksen toimintaa, mukaan lukien kaikki sen operoimat direktiivilaitokset.

Koko lain keskeisin ja mielestämme ongelmallisoin muutos on raja-arvojen asettamiseen liittyvä kansallinen tulkinta 75§ ja 77§ kautta. Esiityksen teksti poikkeaa sanamuodoissaan merkittävästi direktiivistä. Esimerkiksi tiukimpien saavutettavien raja-arvojen sijaan edellytetään tiukimpia mahdollisia raja-arvoja ja toiminnanharjoittajan arvioon perustuvan raja-arvojen asettamisen sijaan toiminnanharjoittaja yksinomaan velvoitetaan arvioimaan asettamista varten. Direktiivissä painotetaan nimenomaisesti toiminnanharjoittajan arvioon perustuvia, teknistaloudellisesti saavutettavia ja kokonaistehokkaita, ei vain ympäristötehokkaita raja-arvoja, joissa on huomioitu BAT-vaihteluväli kokonaisuudessaan. Sen sijaan luonnoksen tavoitteena näyttää olevan niin tiukka tulkinta, että raja-arvojen kiristäminen äärimmilleen muuttuu käytännössä automaatioksi riippumatta tällaisen menettelyn kokonaisvaikutuksesta ja hyödyllisyydestä.

Suomessa on aikaisemmin pääasiassa asetettu direktiivilaitosten päästörajoja vähimmäis-, ei enimmäisvaatimusten mukaan. Vaikka direktiivin ajattelu onkin tältä osin muuttunut jossain määrin, on kansallisen tulkinnan muutos luonnoksen perusteella paljon dramaattisempi. Mikäli ympäristöministeriö katsoo ympäristönsuojelun tilan tulleen tähän saakka riittävästi toteutetuksi olemassa olleen käytännön kautta, voidaan perustellusti kysyä tarvetta näin dramaattiseen tulkintamuutokseen. Jos näin taas näin ei ole ollut, olisi kansallista liikkumavaraa ollut aiemminkin käytettävissä. Esitämme siis edellä mainittujen pykälien korjaamista direktiivin sanamuotojen ja hengen mukaiseksi.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälisiin 85 a–85 c § sekä niiden perusteluihin (tietopalvelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälisiin 110 a–110 e § sekä niiden perusteluihin (direktiivieläinsuojat)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 123–212 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälään 232 b § ja siirtymäsäännöksiin sekä niiden perusteluihin

Westenergy Oy katsoo, ettei esitetty siirtymäsäännös vastaa direktiiviä. Toiminnanharjoittajan muiden kuin olennaisten muutosten ei tulisi laukaista uusien säännösten soveltamista, päästörajoiden osalta ehto on vielä tiukempi edellyttäen ennakoimattomien päästöjen tai ympäristölaatunormien aiheuttamaa lupamuutosta. Esitämme, että säännös korjataan vastaamaan tarkemmin direktiiviä.

Kommenttinne vaikutusarviointeihin (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

-

Muut kommenttinne hallituksen esityksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotettuihin muutoksiin

-

Kommenttinne ehdotettuihin muihin asetusmuutoksiin: valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta, valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta ja valtioneuvoston asetus titaanidioksidia tuottavien laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista

Westenergy Oy haluaa kysyä, miksi valtioneuvoston asetusta jätteen polttamisesta päivitetessä ei liitteen 5 osalta ole otettu huomioon 95 prosentin luottamusvälin arvoissa jätteenpolton BAT-päätelmiä kansallisesti toimeenpantaessa suositeltuja prosenttiosuuksia ammoniakille ja elohopealle? Näitä päästökomponentteja koskevia luottamusvälin arvoja on jo käytännössä sovellettu ympäristöluvissa ja niiden saattaminen osaksi lainsäädäntöä olisi vähintäänkin toivottavaa.

Menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan: hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty, kyseiset eläinsuojat siirtyisivät valtion lupamenettelyn piiriin, jolloin menettely olisi yhdenmukainen kaikille teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalassa oleville eläinsuojille. Vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi olla kyseisten eläinsuojien jääminen kunnan ilmoitusmenettelyn piiriin tai kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eläinsuojien siirtäminen valtion ilmoitusmenettelyn piiriin. Mikä olisi teidän kantanne asiaan ja perustelut kannallenne?

-

Westenergy Oy

Ripatti Juha
Westenergy Oy